

SPIS TREŚCI

OD TŁUMACZA	5
WPROWADZENIE	14

Część pierwsza

WSTĘP DO PRAWA

Rozdział I. FUNKCJE PRAWA	22
1. Normy społeczne a normy prawne	22
2. Wieloaspektowość prawa	28
2.1. Aspekt językowy prawa	28
2.2. Aspekt realny prawa	30
2.3. Aspekt aksjologiczny prawa	32
2.4. Aspekt ekonomiczny prawa	32
3. Filozoficzne podstawy pojmowania prawa	32
3.1. Koncepcje prawa natury	34
3.2. Pozytywizm prawniczy	34
3.3. Realizm prawniczy	36
4. Współczesne prawo w wielokulturowym, politycznie zróżnicowanym świecie	38

Rozdział II. PRAWO STANOWIONE — <i>CIVIL LAW</i>	42
1. Stanowienie prawa jako czynność	42
2. Akt prawodawczy jako wytwór stanowienia prawa	44
3. Państwo prawa	46
4. Prawo w systemach niedemokratycznych	50
5. Podstawowe typy aktów prawodawczych	52
6. Przepis prawny — najmniejsza jednostka redakcyjna aktu prawodawczego	58
7. Ogłaszanie prawa	62
8. Derogacja i nowelizacja	62

TABLE OF CONTENTS

FROM TRANSLATOR	5
FOREWORD	15

Part one

INTRODUCTION TO LAW

Chapter I. THE FUNCTIONS OF LAW	23
1. Social standards vs. legal norms	23
2. Multifaceted nature of the law	29
2.1. Linguistic aspect of the law	29
2.2. Practical aspect of the law	31
2.3. Axiological aspect of the law	33
2.4. Economic aspect of the law	33
3. Philosophical basis for understanding the law	33
3.1. Concepts of natural law	35
3.2. Legal positivism	35
3.3. Legal realism	37
4. Contemporary law in a multicultural, politically differentiated world	39
 Chapter II. THE STATUTORY LAW — CIVIL LAW	43
1. Law-making as an activity	43
2. A law-making act as a product of the establishment of the law	45
3. State of law	47
4. The law in non-democratic systems	51
5. The basic types of law-making instruments	53
6. The legal provision — the smallest editorial unit of the law-making instrument	59
7. Announcing the law	63
8. Derogation and amendments	63

Rozdział III. PRAWO ZWYCZAJOWE I PRECEDENSOWE	66
1. Prawo zwyczajowe	66
2. Prawo precedensowe, <i>common law</i>	68
2.1. <i>Common law</i> i <i>equity</i>	70
2.2. <i>Ratio decidendi</i> i <i>obiter dicta</i>	70
2.3. Zasada <i>stare decisis</i>	72
2.4. Precedensy abstrakcyjne	76
3. Tak zwane precedensy w systemie prawa ustawowego	78
 Rozdział IV. ISLAM — RELIGIA, MORALNOŚĆ, PRAWO	84
1. Koran jako fundament porządku w państwach muzułmańskich	84
2. Szariat	86
 Rozdział V. INNE SYSTEMY PRAWA NA ŚWIECIE	92
1. Systemy mieszane	92
2. Prawo w państwach Dalekiego Wschodu	92
2.1. Prawo w Indiach	92
2.2. Prawo w Chinach	94
2.3. Prawo w Japonii	94
 Rozdział VI. UMOWY PRAWOTWÓRCZE JAKO PODSTAWA PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO	98
1. Charakter prawny umów prawotwórczych	98
2. Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne	100
3. Zasady prawa międzynarodowego	102
4. Prawo międzynarodowo ujednolicone	108
5. Umowy międzynarodowe w wewnętrznym porządku prawnym Polski	112
 Rozdział VII. SPECYFIKA PRAWA UNII EUROPEJSKIEJ	116
1. Wspólnoty i Unia Europejska	116
2. Źródła prawa wspólnotowego	118
3. Dostosowanie prawa wewnętrznego do unijnego	124
4. Zasady ogólne prawa Unii Europejskiej	128
5. Konstytucja dla Europy	134
 Rozdział VIII. SYSTEMATYKA WEWNĘTRZNA PRAWA	138
1. Normy-zasady w systemie prawa	138
2. Porządkowanie norm w systemie prawa	140
3. Podziały, typologie, przekroje	142
4. Prawo publiczne i prawo prywatne	144
4.1. Prawo prywatne	146
4.2. Prawo publiczne	148
5. Prawo materialne, prawo ustrojowe, prawo postępowania	152
6. Gałęzie prawa	154
7. Nowe zjawiska	156

Chapter III. CUSTOMARY AND CASE LAW	67
1. Customary law	67
2. Case law, common law	69
2.1. Common law and equity	71
2.2. Ratio decidendi and obiter dicta	71
2.3. Principle of stare decisis	73
2.4. Abstract precedents	77
3. So-called precedents in the statutory law system	79
 Chapter IV. ISLAM — RELIGION, MORALITY, AND THE LAW	85
1. The Koran as the foundation of the order in Islamic countries	85
2. The Sharia	87
 Chapter V. OTHER LEGAL SYSTEMS IN THE WORLD	93
1. Mixed systems	93
2. The law in the countries of the Far East	93
2.1. The law in India	93
2.2. The law in China	95
2.3. The law in Japan	95
 Chapter VI. LAW-MAKING AGREEMENTS AS THE BASIS OF INTERNATIONAL LAW	99
1. Legal nature of law-making agreements	99
2. International law vs. domestic law	101
3. Principles of international law	103
4. The law unified at the international level	109
5. International agreements in the domestic legal system of Poland	113
 Chapter VII. THE SPECIFIC NATURE OF THE LAW OF THE EUROPEAN UNION	117
1. Communities and the European Union	117
2. Sources of Community law	119
3. Adjustment of domestic law to EU law	125
4. General principles of the law of the European Union	129
5. Constitution for Europe	135
 Chapter VIII. INTERNAL ORGANISATION OF THE LAW	139
1. Norms-principles in the system of the law	139
2. Organisation of norms in the system of the law	141
3. Divisions, typologies, cross sections	143
4. Public law vs. private law	145
4.1. Private law	147
4.2. Public law	149
5. Substantive law, political law, procedural law	153
6. Branches of the law	155
7. New phenomena	157

Rozdział IX. OBOWIĄZYWANIE PRAWA	162
1. Kryteria formalne obowiązywania przepisów prawa	162
2. Reguły kolizyjne	164
3. Reguły wnioskowań prawniczych	164
4. Aksjologiczne i behawioralne kryteria obowiązywania norm	170
 Rozdział X. WYKŁADNIA PRZEPISÓW PRAWNYCH	174
1. Charakter zasad i reguł wykładni	174
2. Rodzaje wykładni prawa	176
3. Fazy procesu wykładni przepisów prawnych	178
4. Interpretacja prawa wspólnotowego	180
 Rozdział XI. ADRESACI NORM, OBOWIĄZKI PRAWNE, ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA	184
1. Podmioty prawa	184
2. Obowiązek prawny, uprawnienie, kompetencja	188
3. Odpowiedzialność prawna	190
 Rozdział XII. RZECZYWISTOŚĆ PRAWNA	194
1. Postawy wobec prawa	194
2. Fakty prawne	196
3. Stosunki prawne	198
4. Spory prawne i drogi ich rozstrzygania	200
 Rozdział XIII. STOSOWANIE PRAWA PRZEZ SĄDY I ADMINISTRACJĘ	204
1. Pojęcie stosowania prawa	204
2. Sądy	204
3. Organy administracji publicznej	206
4. Podobieństwa i różnice w stosowaniu prawa przez sądy i administrację	208
5. Etapy procesu stosowania prawa	208
6. Realizacja decyzji stosowania prawa	218
 Rozdział XIV. PRAWNICY	222
1. Między prawem a człowiekiem	222
2. Obowiązki prawników	224
3. Klasyczne zawody prawnicze	228
3.1. Sędzia	228
3.2. Prokurator	228
3.3. Notariusz	230
3.4. Adwokat i radca prawny	230
4. Przemiany na rynku pracy prawników	232
5. Usługi prawnicze w Unii Europejskiej	236

Chapter IX. VALIDITY OF THE LAW	163
1. Formal criteria for the validity of legal regulations	163
2. Collision rules	165
3. Rules of legal inference	165
4. Axiological and behavioural criteria of the validity of norms	171
Chapter X. INTERPRETATION OF LEGAL REGULATIONS	175
1. The nature of the principles and rules of interpretation	175
2. Types of interpretation of the law	177
3. Phases of the process of interpreting legal regulations	179
4. Interpretation of Community law	181
Chapter XI. ADDRESSEES OF NORMS, LEGAL OBLIGATIONS, LEGAL RESPONSIBILITY	185
1. Subjects of the law	185
2. Legal duty, rights, competence	189
3. Legal responsibility	191
Chapter XII. LEGAL REALITY	195
1. Attitudes towards the law	195
2. Legal facts	197
3. Legal relations	199
4. Legal disputes and ways to solve them	201
Chapter XIII. APPLICATION OF THE LAW BY COURTS AND ADMINISTRATION	205
1. Notion of the application of the law	205
2. Courts	205
3. Public administration authorities	207
4. Similarities and differences in the application of the law by courts and administration	209
5. Stages of the process of the application of the law	209
6. Implementation of the decision to apply the law	219
Chapter XIV. LAWYERS	223
1. Between the law and the man	223
2. The duties of lawyers	225
3. Traditional legal professions	229
3.1. The judge	229
3.2. The public prosecutor	229
3.3. The notary public	231
3.4. The advocate and legal advisor	231
4. Transformations on the labour market for lawyers	233
5. Legal services in the European Union	237

Rozdział XV. WARSZTAT PRACY PRAWNIKA	240
1. Podstawa: etyka zawodowa, wiedza i doświadczenie życiowe.	240
2. Rola „warsztatu zawodowego” w pracy prawnika.	244
3. Umiejętności warsztatowe prawnika.	248

Część druga

WSTĘP DO PRAWA POLSKIEGO

Rozdział XVI. PRZEMIANY W POLSKIM PORZĄDKU PRAWNYM ...	264
1. Przełomowe daty.	264
2. Kierunki przemian.	266
3. Trudności.	270
4. Osiągnięcia.	274

Rozdział XVII. PRAWO KONSTYTUCYJNE	280
1. Nowa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.	280
2. Demokratyczne państwo prawne.	282
3. Podział i równowaga władzy.	286

Rozdział XVIII. PRAWO KARNE	290
1. Przedmiot prawa karnego.	290
2. Przestępstwo.	294
3. Wina.	296
[4. Sankcja karna, środki karne, środki zabezpieczające.	300
5. Proces karny.	304

Rozdział XIX. PRAWO CYWILNE	306
1. Przedmiot i podmioty prawa cywilnego.	306
2. Zasada równości podmiotów.	310
3. Prawa podmiotowe.	312
4. Dobra wiara.	312
5. Własność i inne prawa rzeczowe.	314
6. Zasada swobody umów.	318
7. Zasada wykonania zobowiązań.	320
8. Odszkodowanie.	322
9. Spadki.	322
10. Proces cywilny.	324

Rozdział XX. PRAWO ADMINISTRACYJNE	326
1. Przedmiot prawa administracyjnego.	326
2. Postępowanie administracyjne i sądowoadministracyjne.	328
3. Wybrane zagadnienia materialnego prawa administracyjnego.	328

WYBRANA LITERATURA	334
PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE	336
INDEKS	337

Chapter XV. THE LAWYER'S PROFESSIONAL WORKSHOP	241
1. The basics: professional ethics, knowledge and experience.	241
2. Role of the "professional workshop" in the lawyer's work.	245
3. The lawyer's workshop skills.	249

Part two

INTRODUCTION TO POLISH LAW

Chapter XVI. TRANSFORMATION OF THE POLISH LEGAL ORDER	265
1. Crucial dates.	265
2. Directions of transformations.	267
3. Difficulties.	271
4. Achievements.	275

Chapter XVII. CONSTITUTIONAL LAW	281
1. The new Constitution of the Republic of Poland.	281
2. Democratic state of law.	283
3. Separation and balance of powers.	287

Chapter XVIII. CRIMINAL LAW	291
1. The subject of the criminal law.	291
2. Offence.	295
3. Guilt.	297
4. Penalties, punitive measures, security measures.	301
5. Penal proceedings.	305

Chapter XIX. CIVIL LAW	307
1. Object and subjects of the civil law.	307
2. The principle of equality of subjects.	311
3. Subjective rights.	313
4. Good faith.	313
5. Property and other laws of things.	315
6. The principle of freedom of contracts.	319
7. The principle of the performance of liabilities.	321
8. Compensation.	323
9. Inheritance.	323
10. Civil proceedings.	325

Chapter XX. ADMINISTRATIVE LAW	327
1. Object of administrative law.	327
2. Administrative and judicial administrative proceedings.	329
2. Selected topics of the substantive administrative law.	329

SELECTED LITERATURE	334
USEFUL SITES	336
INDEX	337